# เหตุใด...บัณฑิตครูเดินไม่ถึงฝัน กระบวนการผลิตหรือระบบการคัดเลือก?

นำเสนอเมื่อ : 11 ม.ค. 2559

**โดย ชุลีพร อร่ามเนตร เกศกาญจน์ บุญเพ็ญ**

อัตราการสอบเข้าแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วย กรณีทั่วไป ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ครั้งที่ 2/2558 ที่ผ่านมา พบมีผู้ที่สอบผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 เพียง 19,940 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.12 จากจำนวนผู้เข้าสอบทั้งสิ้น 104,265 คน เป็นตัวเลขที่สพฐ.บอกว่าไม่น้อยและสูงเกินกว่าเป้า

แต่ทำให้เกิดข้อกังขาถึงเรื่องคุณภาพการผลิตบัณฑิตครูในปัจจุบัน เหตุใดผู้ที่เรียนจบหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์โดยตรงไม่สามารถสอบคัดเลือกเพื่อเป็น "ครู" ได้ มาตรฐานและคุณภาพการเรียนการสอนย่อหย่อนจนส่งผลกระทบต่อบัณฑิตครูที่จบมาไม่มีศักยภาพอย่างนั้นหรือ... คุณภาพครูถือเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพเด็ก ทำให้กระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) เฟ้นหามาตรการเพื่อพัฒนาคุณภาพครู แก้ไขและเยียวยาเพื่อคงครูที่มีคุณภาพอยู่ในระบบให้นานที่สุด ความพยายามล่าสุดมีแนวคิดจะคัดกรองสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพแท้จริงมาทำหน้าที่ผลิตครู โดยเฉพาะเบื้องต้นเสนอไอเดียให้ใช้วิธีการกำหนดเป้าหมายจำนวนบัณฑิตที่เข้าสู่วิชาชีพครูของแต่ละแห่งมาเป็นตัวชี้วัด เพื่อการันตีคุณภาพของสถาบันการศึกษานั้นๆ ซึ่งถ้าไม่มีคุณภาพจริงคงไม่สามารถผลิตบัณฑิตครูอย่างที่ต้องการได้ ไม่มีคนสนใจมาเลือกเรียน และอาจต้องปิดตัวไปในที่สุด

มองลึกลงไปถึงคุณภาพบัณฑิตครูผ่านการสอบคัดเลือก "รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์"ประธานที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในฐานะผู้ดูแลการออกข้อสอบคัดเลือกครูให้สพฐ.มาหลายสมัย ให้ความเห็นว่า เวลานี้เราไม่มีข้อสอบกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อนำมาใช้จัดสอบ ไหนจะปัญหาเรื่องการทุจริตข้อสอบรั่วมาหลอกหลอนเป็นเหตุให้สพฐ.ต้องหาผู้บริหารจัดการสอบคือมหาวิทยาลัยต่างๆ มาทำหน้าที่ แต่พบว่ามีผู้ทำงานนี้ไม่มากเนื่องจากต้องมีความรับผิดชอบสูงและต้องยอมรับว่าการออกข้อสอบที่ผู้ออกข้อสอบต่างคนต่างสถาบันแม้จะกำหนดเนื้อหาสาระเดียวกันไว้มาตรฐานข้อสอบก็ยังแตกต่างกัน

"เรื่องมาตรฐานข้อสอบที่แตกต่างกันนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การสอบครูผู้ช่วยที่ผ่านๆ มาพบว่าบางเขตพื้นที่การศึกษามีคนสอบผ่านขึ้นบัญชีได้เยอะมาก ขณะที่บางเขตพื้นที่ฯ มีผู้ผ่านน้อย ซึ่งการที่มีผู้สอบผ่านน้อยก็อาจเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ได้แก่ 1.ข้อสอบยากเกินไป 2.คุณสมบัติคนสมัครสอบต่างกัน และ 3.การกำหนดกรอบคิดเนื้อหาโครงสร้างการสอบแตกต่างกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ส่วนหนึ่งต้องมองพื้นฐานการผลิตครูของแต่ละสถาบันที่จะมีจุดเน้นไม่เหมือนกัน

ก็ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตย่อมต่างกัน" รศ.ดร.สุขุมกล่าว สำหรับข้อสอบคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม จะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐานที่ควรรู้ เป็นความรู้พื้นฐานที่ควรรู้ในวิชาชีพครู ระดับกลาง มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ แต่อาจจะไม่ลึกมาก และระดับการจำแนก ซึ่งสามารถคัดคนที่เก่งดีมีคุณภาพ ทำให้ได้ครูคุณภาพได้ เพราะฉะนั้นการจะคัดเลือกคน ความยาก-
ง่ายของข้อสอบการคัดเลือกมีนัยสำคัญที่จะทำให้ได้ครูมีคุณภาพหรือครูไม่มีคุณภาพเช่นกัน

"ปัจจุบันการสอบคัดเลือกครูยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพ
แต่มุ่งเน้นเพื่อคัดเลือกคนที่จะมาบรรจุเป็นครูไปสอนเด็กเท่านั้นทั้งที่การสอบคัดเลือกเพื่อให้ได้ครูเก่งครูดีตรงนี้ถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดอยากให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหันมามอง
แต่เวลานี้เรายังวุ่นเวียนกับหลุมดำของปัญหาการทุจริตข้อสอบรั่ว
ทำให้การสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกครูผู้ช่วยแต่ละครั้งที่พุ่งเป้าไปที่การได้คนมาเป็นครูกระบวนการดำเนินการต้องไม่มีปัญหา เหล่านี้เป็นเรื่องใหญ่
ซึ่งผมเชื่อว่าถ้ากลับมามองในมิติคุณภาพมากขึ้นจุดนี้จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยได้พอสมควร"
รศ.ดร.สุขุมกล่าว

ขณะที่ฝ่ายสถาบันผลิตครูมองสถานการณ์ที่เกิดขึ้น "รศ.ดร.สุรชัย จิวเจริญสกุล"
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กล่าวว่าปัจจัยที่อาจส่งผลให้ผู้ที่จบครูไม่สามารถสอบบรรจุครูได้นั้น
ส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากสาขาที่เปิดรับไม่สอดคล้องกับความสามารถของครูที่จบ
ซึ่งเมื่อครูไปสอบทำให้ไม่มีองค์ความรู้ในวิชานั้นๆ เท่าที่ควร

อีกทั้งเรื่องดังกล่าวยังสะท้อนถึงคุณภาพหลักสูตรได้
เพราะตอนนี้หลักสูตรของสถาบันผลิตครูแต่ละแห่งมีความอิสระในการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรของตนเอง ดังนั้นทำให้คุณภาพมาตรฐานของแต่ละหลักสูตรสถาบันการผลิตมีความแตกต่างกัน
คุณภาพของบัณฑิตครูที่จบออกมาจึงแตกต่างกันด้วย

"สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งมีแนวทางกระบวนการผลิตครูแตกต่างกันบางแห่งอาจมุ่งผลิตครูที่มีองค์ความรู้แต่ขาดทักษะการสอน หรือผลิตครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีองค์ความรู้และมีทักษะการสอน
ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายบริบทของครูแต่ละพื้นที่
แต่เชื่อว่าทุกแห่งมีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์แบบ มีความรู้ในวิชาสอน
มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และที่สำคัญครูรุ่นใหม่ต้องรู้จักปรับเปลี่ยนตัวเอง จัดกิจกรรม มีวิธีการสอนใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับลักษณะของเด็กรุ่นใหม่"

รศ.ดร.สุรชัย บอกอีกว่า
หลักสูตรการผลิตครูมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและมีความทันสมัยมากขึ้น
โดยพยายามมุ่งผลิตครูที่เน้นการสอนแบบคิดวิเคราะห์ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีทักษะในการสอน
ซึ่งเรื่องการสอบเข้านั้นหากต้องการให้ครูสอบเข้าได้มากขึ้นไม่ใช่เพียงหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างสถาบันผลิตครูที่ต้องกลับมาทบทวนถึงกระบวนการเรียนการสอนการผลิตครูแต่ละสถาบันให้มีความเชื่อมโยงมุ่งไปในทิศทางมีมาตรฐานและคุณภาพที่เท่าเทียมกันเท่านั้น

"ระบบการผลิตครูในประเทศไทยมีแนวทางในการปฏิรูปปรับเปลี่ยนหลายต่อหลายครั้ง
แต่ยังไม่สามารถยกระดับพัฒนาคุณภาพครูได้ตามความเป็นจริง
กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหน่วยงานที่กำกับดูแลต้องเอาจริงเอาจังมีระบบในการพัฒนาครูอย่างแท้จริงด้วย

ต้องดูว่าบทบาทหน้าที่ของครูในปัจจุบันและอนาคตเป็นเช่นใดคนเป็นครูต้องมีลักษณะอย่างไร และสำรวจว่าคณะใดมหาวิทยาลัยใด มีศักยภาพในการผลิตครู
แล้วครูมีความรู้ความสามารถสอบเข้าได้จำนวนมากหรือมีหลักในการพัฒนาครูที่ดีก็นำมาเป็นต้นแบบให้แก่สถาบันอื่นๆ ไม่ใช่ปล่อยปละละเลยสถาบันไหนผลิตครูดีก็ผลิตต่อไป
ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ใช้ครูอย่างสพฐ.เองก็ต้องบอกให้ได้ว่าต้องการเด็กแบบไหน ครูอย่างไร
และในแต่ละวิชาต้องการสัดส่วนเท่าใด สถาบันผลิตครูได้ผลิตตอบโจทย์
รวมถึงสถาบันผลิตครูก็ต้องมุ่งผลิตครูคุณภาพไม่ใช่ปริมาณ" รศ.ดร.สุรชัยแนะนำทิ้งท้าย

**ทุกฝ่ายทั้งคนผลิต คนใช้ คงต้องร่วมมือกันแก้ปัญหานี้**

ที่มา คมชัดลึก วันที่ 11 มกราคม 2559